

Bruksela, 24 kwietnia 2026 r.
(OR. en)

8263/26

EDUC 113
JEUN 62
EMPL 98
SOC 216
COMPET 481

NOTA

Od:	Prezydencja
Do:	Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada
Dotyczy:	Umiejętności podstawowe i europejski obszar edukacji: budowanie mostów na przyszłość – <i>Wymiana poglądów</i>

Delegacje otrzymują w załączeniu notę orientacyjną prezydencji na powyższy temat, mającą posłużyć za punkt wyjścia do wymiany poglądów podczas posiedzenia Rady (ds. Edukacji, Młodzieży, Kultury i Sportu) w dniu 11 maja 2026 r.

Umiejętności podstawowe i europejski obszar edukacji: budowanie mostów na przyszłość*Nota orientacyjna prezydencji*(Rada ds. Edukacji, Młodzieży, Kultury i Sportu)

Nasz świat zmienia się w niespotykanym dotąd tempie. Przyspieszająca transformacja technologiczna, w tym szybki rozwój i wykorzystanie sztucznej inteligencji, wyzwania demograficzne, kryzysy geopolityczne, zdrowotne i klimatyczne, a także złożone wyzwania społeczne i gospodarcze tworzą nowe realia. W związku z tymi zmianami UE stoi również przed wyzwaniem w zakresie konkurencyjności; zmieniają się potrzeby rynku pracy, co wymaga zdolności dostosowawczych, w tym zdolności do zmiany i podnoszenia kwalifikacji oraz reagowania na zmieniające się wymagania zawodowe.

W tym kontekście systemy kształcenia i szkolenia w Europie mają do odegrania kluczową rolę we wspieraniu innowacji i zwiększaniu europejskiej konkurencyjności, reagowaniu na wyzwania społeczne i zwiększaniu odporności. Jednocześnie coraz częściej oczekuje się, że będą wspierać jednostki nie tylko w dostępie do zatrudnienia, ale także w rozwoju jako aktywnych, świadomych i odpornych obywateli zdolnych do radzenia sobie w złożonych i szybko zmieniających się warunkach. W tym celu systemy kształcenia i szkolenia muszą nadal ewoluować, aby przygotować ludzi na tempo przyszłych zmian, które będą zachodziły zarówno w społeczeństwie i gospodarce, jak i na rynku pracy. Aby to osiągnąć, konieczne jest stałe dostosowywanie krajowych strategii i określanie środków z zakresu polityki służących poprawie efektów uczenia się, a ostatecznie zwiększeniu sukcesu edukacyjnego wszystkich osób uczących się.

W ramach europejskiego obszaru edukacji państwa członkowskie uznają, że systemy kształcenia i szkolenia mają kluczowe znaczenie dla wyposażenia osób w umiejętności i kompetencje niezbędne do rozwoju w życiu, na rynku pracy i w społeczeństwie. Zarówno w rezolucji Rady w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na rzecz europejskiego obszaru edukacji i w szerszej perspektywie (2021–2030), jak i w kontekście znaczących prac przeprowadzonych dotychczas w Radzie nad przygotowaniem drugiego cyklu podkreślono stałe zaangażowanie na rzecz jakości, sprawiedliwości, włączenia i sukcesu dla wszystkich oraz determinację, by w pełni utworzyć europejski obszar edukacji do 2030 r.

Ustanowiono cele, które pozwalają monitorować postępy i identyfikować wyzwania, w szczególności: do 2030 r. odsetek 15-latków z niskimi osiągnięciami w rozumieniu tekstów, matematyce i naukach przyrodniczych powinien spaść poniżej 15 %; w takim samym terminie i do tego samego poziomu powinien także spaść odsetek ósmoklasistów osiągających słabe wyniki w obsłudze komputera i korzystaniu z informacji. Dowody na szczeblu UE wskazują, że postępy w realizacji celów uzgodnionych w 2021 r. są nadal nierównomierne. Chociaż w niektórych obszarach widoczne są pozytywne tendencje, to zapewnienie, aby wszystkie osoby uczące się zdobywały umiejętności i wiedzę niezbędne do osiągnięcia sukcesu w szybko zmieniającym się kontekście, pozostaje wyzwaniem. W związku z tym konieczna jest krytyczna refleksja nad obecnymi podejściami i strategiami politycznymi, a w szczególności zbadanie, w jaki sposób można udzielać skuteczniejszego wsparcia wszystkim osobom uczącym się. Aby można było zapewnić lepsze wyniki, wysoki poziom ambicji politycznych musi iść w parze ze skutecznym wdrażaniem. W tym względzie jednym z kluczowych celów pozostaje koordynacja i spójność inicjatyw UE w dziedzinie kształcenia i szkolenia, w szczególności dotyczących umiejętności i kompetencji, oraz konsekwentne wspieranie krajowych systemów kształcenia i szkolenia.

Niedawne inicjatywy UE uwypukliły potrzebę inwestowania w umiejętności i kompetencje. Skupienie się na kapitale ludzkim uznaje się za kwestię zasadniczą dla dobrobytu UE, jej odporności gospodarczej i jedynej w swoim rodzaju społecznej gospodarki rynkowej. Komunikat Komisji pt. „Unia umiejętności” podkreśla, że każdemu należy zapewnić wzmocnione podstawy edukacyjne i umiejętności dające szeroki dostęp do edukacji, uczenia się przez całe życie i możliwości zatrudnienia oraz pozwalające radzić sobie ze zmianami i kryzysami. Opracowany przez Komisję plan działania w zakresie umiejętności podstawowych ma na celu zarówno wspieranie państw członkowskich w poprawie wyników w obszarach takich jak umiejętność rozumienia i tworzenia informacji, matematyka, nauki przyrodnicze, umiejętności cyfrowe i obywatelskie, jak i przyczynianie się do osiągnięcia szerszych celów związanych z konkurencyjnością, odpornością i partycypacją demokratyczną.

Chociaż nie ma jednego i ujednoliconego rozumienia terminu „umiejętności podstawowe”, do celów planowanej wymiany poglądów nacisk kładzie się na zasadnicze umiejętności, które każda osoba powinna nabyć jako minimalną podstawę umożliwiającą postępy w toku kształcenia i szkolenia, uczenia się przez całe życie, zatrudnienia i aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym. Takie rozumienie może oznaczać szerszą i bardziej całościową perspektywę, obejmującą również umiejętności przekrojowe, takie jak krytyczne myślenie, komunikacja, zdolności dostosowawcze, współpraca i zaangażowanie obywatelskie, które są niezbędne nie tylko na wszystkich poziomach i we wszystkich rodzajach kształcenia i szkolenia, ale również w ciągu całego życia.

Patrząc naprzód, należy nie tylko wzmacniać te zasadnicze umiejętności, ale także stale je redefiniować w świetle pojawiających się realiów, aby skutecznie wspierać jednostki w osiąganiu sukcesu w życiu, pracy i społeczeństwie demokratycznym oraz w radzeniu sobie ze złożonością, niepewnością i zmianą. Systemy kształcenia i szkolenia muszą przewidywać zmiany, dostosowywać zasadnicze uczenie się do nowych potrzeb oraz zapewniać, by osoby uczące się były przygotowane zarówno na dzisiejsze wyzwania, jak i na przyszłe możliwości. Wymaga to również uwzględniania perspektywy uczenia się przez całe życie na wszystkich poziomach i we wszystkich rodzajach kształcenia i szkolenia, tak aby możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji były dostępne na wszystkich etapach życia.

W związku z powyższym prezydencja zwraca się do ministrów, by w ramach wymiany poglądów odpowiedzieli na poniższe pytania. Prosimy, by wypowiedzi trwały maksymalnie (3) minuty.

1. W jaki sposób – w obliczu szybko zmieniającego się krajobrazu – należy dostosować krajowe strategie w dziedzinie kształcenia i szkolenia, aby wyposażyć osoby uczące się w zasadnicze umiejętności, których potrzebują one, aby odnieść sukces obecnie i sprostać wyzwaniom przyszłości? Czy nasze systemy kształcenia i szkolenia są wystarczająco elastyczne i zorientowane na przyszłość, aby realizować swoją misję?
2. W jaki sposób współpraca na szczeblu UE, w szczególności prowadzona za pośrednictwem – w stosownych przypadkach – europejskiego obszaru edukacji i/lub w synergii z unią umiejętności, może najlepiej wspierać tę transformację?